

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 63
від 07 квітня 2021 року

**Про підсумки слухань у Комітеті Верховної Ради України
з питань освіти, науки та інновацій на тему: “Рік акредитації освітніх
програм за новою процедурою: підсумки, проблеми, перспективи”
(11 березня 2021 року)**

Заслухавши і обговоривши актуальні проблеми функціонування та розвитку системи забезпечення якості вищої освіти в Україні, окресленої у Законі України “Про вищу освіту” (2014), які стосуються, зокрема, запровадження системи акредитації освітніх програм та інституційної акредитації закладів вищої освіти; урегулювання економічної складової процедури акредитації, а також визначення необхідних законодавчих змін щодо діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з метою вдосконалення реалізації його повноважень, взявши до уваги пропозиції та рекомендації учасників слухань, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Рекомендації слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій на тему: “Рік акредитації освітніх програм за новою процедурою: підсумки, проблеми, перспективи” затвердити (додаються).
2. Направити Рекомендації слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій на тему: “Рік акредитації освітніх програм за новою процедурою: підсумки, проблеми, перспективи” для ознайомлення та використання у подальшій роботі до Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
3. Контроль за виконанням покласти на Голову Комітету С. Бабака.

Голова Комітету

Сергій Бабак

Затверджено
Рішенням Комітету Верховної Ради
України з питань освіти, науки та
інновацій
протокол № 63 від 07 квітня 2021 р.

РЕКОМЕНДАЦІЇ
слухань у Комітеті Верховної Ради України
з питань освіти, науки та інновацій на тему: “Рік акредитації освітніх
програм за новою процедурою: підсумки, проблеми, перспективи”
(11 березня 2021 року)

Учасники слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, які відбулися 11 березня 2021 року, відзначають актуальність питання забезпечення якості вищої освіти України, подальшої імплементації Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015) в Україні, а також необхідність розвитку та вдосконалення діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство).

Метою слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій є обговорення актуальних проблем функціонування та розвитку системи забезпечення якості вищої освіти в Україні, окресленої у Законі України “Про вищу освіту” (2014), які стосуються, зокрема, запровадження системи акредитації освітніх програм та інституційної акредитації закладів вищої освіти; урегулювання економічної складової процедури акредитації, а також визначення необхідних законодавчих змін щодо діяльності Національного агентства з метою вдосконалення реалізації його повноважень.

Розбудова системи забезпечення якості вищої освіти в Україні в контексті запровадження ключових принципів та інструментів Болонського процесу, а також повноцінного входження до конкурентоспроможного Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) відбувається відповідно до положень Закону України “Про вищу освіту” (2014 р.). Цим Законом передбачено створення нової системи забезпечення якості вищої освіти, що відповідає рамковим вимогам Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015). Слід зазначити, що утворений в 2010 р. як результат розвитку Болонського процесу Європейський простір вищої освіти на сьогодні об’єднує 48 країн з різними політичними, культурними й академічними традиціями. Серед них, за винятком України, практично всі (крім Монако і Сан-Марино) країни Європи та більшість колишніх республік СРСР (окрім республік Середньої Азії).

Основною частиною зовнішнього забезпечення якості вищої освіти є акредитація освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за всіма освітніми рівнями. Аналіз практики першого року її

реалізації засвідчив, що вона є найбільш масштабним і дієвим ресурсом для якісних змін у системі вищої освіти як за кількістю учасників процесу, так і за результативністю.

Акредитація освітніх програм відбувається відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 року № 977. Це Положення було розроблене Національним агентством з метою впровадження в Україні “Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти” (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ESG-2015).

Національним агентством було запропоновано нову парадигму проведення процедури акредитації освітніх програм, ключовими особливостями якої є:

- підготовка закладом вищої освіти (науковою установою) відомостей про самооцінювання, з якими експерти детально ознайомлюються до приїзду до закладу вищої освіти (наукової установи);
- організація систематичної і цільової підготовки експертів;
- залучення представників здобувачів вищої освіти та роботодавців до акредитації освітніх програм;
- повна доступність опису критеріїв для зацікавлених сторін, на основі яких приймається рішення щодо акредитації;
- менш формальні критерії, що надають змогу враховувати особливості освітніх програм, зумовлені спеціальностями, потребами роботодавців та здобувачів тощо;
- наявність у відкритому доступі документів, пов'язаних з акредитацією, що забезпечує прозорість та об'єктивність процесу загалом;
- прийняття рішення в декілька етапів (на рівні експертної групи, галузевої експертної ради, Національного агентства), що дозволяє врахувати різні думки і аргументи сторін, прийняти найбільш зважене рішення;
- запровадження умовної (відкладеної) акредитації, яка дає шанс закладу вищої освіти (науковій установі) вжити заходів для істотного покращення якості освітньої програми, водночас формально повідомляючи його про часткову невідповідність результатів освітньої діяльності акредитаційним критеріям.

Учасники слухань за результатами аналізу першого року реалізації акредитації освітніх програм та діяльності Національного агентства, яке розпочало свою роботу наприкінці січня 2019 року, констатують загальну відповідність напряму змін у національній системі вищої освіти вимогам законодавства про вищу освіту, зобов'язанням за Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованою із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014, положенням Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в ЄПВО (ЄСР, 2015), а також підсумовують такі висновки.

У короткий термін Національним агентством проведено значну роботу з упровадження нової парадигми та практики акредитації освітніх програм, зокрема:

вироблено критерії для відбору експертів з проведення акредитаційних експертиз та критерії відбору членів галузевих експертних рад;

підготовлено команду із 56 тренерів Національного агентства, які пройшли навчальні курси, організовані спільно з Агентством із забезпечення якості вищої освіти Великої Британії (QAA);

підготовлено навчальні онлайн курси, методичні матеріали для кандидатів у експерти Національного агентства та членів галузевих експертних рад, методичні та роз'яснювальні матеріали для закладів вищої освіти (наукових установ);

проведено 158 тренінгів, під час яких пройшли навчання осіб (у тому числі з липня 2020 року в умовах карантину розпочалося проведення онлайн-тренінгів);

до реєстру експертів включено 3028 осіб, які пройшли навчання та отримали відповідну сертифікацію;

до акредитаційного процесу вперше залучені здобувачі вищої освіти та представники роботодавців;

проведено 12 спеціальних тренінгових заходів (очно) для членів галузевих експертних рад;

створено 30 галузевих експертних рад, які об'єднують 341 експерти;

з метою роз'яснення основних положень нової процедури акредитації проведено 26 круглих столів (очно) для представників закладів вищої освіти та наукових установ по всій Україні, в яких взяло участь 2922 учасники;

започатковано роз'яснювальний онлайн проєкт "Школа якості NAQA" та зустрічі з членами Національного агентства.

12 онлайн вебінарів "Школи якості Національного агентства" мали охоплення - 237,6 тис.; переглядів - 52,8 тис.;

7 онлайн зустрічей з членами Національного агентства відвідали 55,2 тис. користувачів (охоплення - 131,7 тис. осіб);

74 інструктажі для експертних груп та гарантів ОП у процесі дистанційної експертизи (біля 4,2 тис. учасників).;

4 онлайн вебінарів ГЕР, охоплення - 122,4 тис.; переглядів - 14,3 тис.

Така діяльність спрямована на поширення кращих практик реалізації освітніх програм українських закладів вищої освіти та роз'яснення процедурних питань проходження акредитації; з метою сприяння прозорості акредитаційного процесу та його дебіюрократизації розроблено та запроваджено унікальну електронну систему подачі матеріалів для акредитації в електронній формі через офіційний портал Національного агентства, на що було залучено понад 4 млн. грн. від закордонних партнерів. Завдяки цій системі матеріали акредитаційної експертизи є доступними для усіх зацікавлених сторін. Інформаційна система не допускає зміни поданих документів ні з боку адміністраторів, ні з боку закладів вищої освіти чи інших учасників акредитаційного процесу, що значно зменшує корупційні ризики під час проходження акредитаційної експертизи та забезпечує безпрецедентну прозорість процесу. Через публічний інтерфейс будь-хто може з'ясувати, на якому етапі акредитації перебуває та чи інша освітня програма, й ознайомитися з усіма супутніми документами акредитаційної справи. Такий

підхід до відкритості процесу є важливим не лише для безпосередніх учасників процесу, а й для майбутніх абітурієнтів, які можуть більш глибоко дізнатися про діяльність закладів вищої освіти (наукових установ) та їх освітні програми.

Досягнення і проблеми діяльності Національного агентства, зокрема з акредитації освітніх програм, детально висвітлено у його Звіті самооцінювання.

Учасники слухань звертають увагу на те, що вищезазначені заходи є принципово іншим підходом до процедури акредитації, оскільки направлені на широкий аналіз виконання критеріїв якості, динаміку їх змін, а не на формальне виконання бюрократичних вимог. Варто наголосити, що ця процедура виконує не лише оціночну функцію, а й виступає каталізатором процесів постійного самоаналізу та подальшого вдосконалення освітніх програм.

Офіс Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ENQA) високо оцінив дії Національного агентства в подоланні проблем, викликаних карантинними заходами, направленими проти поширення COVID-19 та визнав український досвід дистанційних акредитацій як кращу практику, інформацію про що оприлюднено на його офіційному веб-сайті. До Національного агентства звертаються іноземні агентства (зокрема Великої Британії та Саудівської Аравії) за консультаціями та досвідом реалізації дистанційної експертизи освітніх програм.

Важливо відзначити, що Національне агентство лише за рік стало асоційованим членом Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ENQA), повноправним членом Міжнародної мережі агентств із забезпечення якості вищої освіти (INQAAHE), Центрально-Європейської мережі агентств з якості (CEENQA), а також Міжнародного центру з академічної доброчесності (ICAI).

Разом з тим, учасники слухання звертають увагу на низку проблем, які виникли у процесі акредитації освітніх програм та потребують вирішення:

1. Згідно із Законом України “Про вищу освіту” для здійснення процедури акредитації відведено лише три місяці. Водночас практика закордонних акредитаційних агентств свідчить, що тривалість акредитаційних процедур становить у середньому шість місяців. Значна кількість експертів з акредитації освітніх програм за результатами опитування зазначила проблему недостатності часу для глибокого ознайомлення з документами про самооцінювання закладів вищої освіти (ЗВО), особливо за умови одночасної акредитації декількох освітніх програм, а також підготовки звіту за результатами виїзної експертизи. Це негативно впливає на якість акредитаційної експертизи. Водночас зазначалося, що збільшення часу на акредитацію освітніх програм не повинно призводити до здороження процедури.

2. Запровадження нової електронної системи подачі та опрацювання документів акредитаційного процесу через спеціальне програмне забезпечення викликало певні труднощі в його освоєнні та стабільності роботи. Національним агентством протягом року збиралися відгуки, зауваження і здійснювалося оновлення програмного забезпечення за кошти міжнародних донорів. У цілому було здійснено 24 релізи порталу Національного агентства, що значно покращило стабільність і зручність його роботи. Запроваджений спеціальний

центр підтримки NAQA.WIKI, де розміщені роз'яснення по роботі з інформаційною системою Національного агентства, а також надається онлайн підтримка.

3. У 2019 р. було законодавчо передбачено обов'язковість акредитації для всіх освітніх програм, що призвело до зміни сприйняття цієї процедури з боку закладів вищої освіти, перевантаженості Національного агентства, значного фінансового навантаження на бюджети закладів вищої освіти.

4. На першому етапі діяльності основна увага Національного агентства була зосереджена на розробленні нормативно-правової бази та організації процедур акредитації освітніх програм. Разом з тим, поза увагою залишаються деякі інші передбачені Законом України “Про вищу освіту” важливі аспекти забезпечення якості. Зокрема, передбачене цим Законом формування критеріїв оцінки якості освітньої діяльності, у тому числі наукових здобутків, за якими можуть визначатися рейтинги закладів вищої освіти України.

5. У подальшій реалізації системи акредитації освітніх програм є необхідність у посиленні ролі незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, особливо для оцінювання змісту та специфіки освітніх програм у межах спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання, з урахуванням міжнародних вимог до регульованих професій (зокрема, Директиви Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу ЄС 2005/36/ЄС від 7 вересня 2005 року “Про визнання професійних кваліфікацій”, Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року, з поправками), та врахування результатів такого оцінювання при акредитації освітніх програм.

Учасники слухань констатують необхідність подальшого вдосконалення нової процедури акредитації освітніх програм та з огляду на це звертають увагу на низку викликів, які мають бути враховані:

1. Загроза третьої хвилі пандемії COVID-19 і невизначеність умов роботи закладів вищої освіти України в 2020–2021 навчальному році

Актуальність питання пов'язана з необхідністю забезпечення безперервності, плановості та своєчасності акредитаційної експертизи з урахуванням обсягів роботи. Так, на 2020-2021 навчальний рік Національне агентство отримало 1977 заявок на акредитацію освітніх програм, окрім того, 330 заявок на акредитацію освітніх програм з підготовки доктора філософії було перенесено з весни на вересень 2020 року через загальнонаціональний карантин.

2. Фінансова складова нової процедури акредитації

У новій процедурі акредитації передбачена гідна оплата праці експертів, які здійснюють експертизу, що дає можливість забезпечити їх реальну незалежність та стимулювати високу якість проведення акредитаційних процедур. Такий підхід до оплати праці, що враховує реальні витрати, відповідає критерію 3.5. “Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти” (ESG, 2015), а саме “Агентства повинні мати адекватні та належні ресурси, як людські, так і фінансові, для виконання своєї роботи”.

Також процедура акредитації формується з урахуванням передбачених законодавством процедур (тендерні процедури, приписи відповідних органів), що впливає на її вартість. Потрібно звернути увагу на те, що під час формування вартості процедури акредитації не було враховано витрати на запрошення міжнародних експертів, що є рекомендацією ESG, 2015.

Учасники слухань зазначають, що загалом вартість процедури акредитації є високою, особливо для окремих закладів вищої освіти, які неспроможні здійснювати оплату повною мірою через обмежений обсяг власних надходжень до спецфонду, адже стаття витрат на акредитацію не передбачена з коштів загального фонду закладів вищої освіти. Тож вкрай важливим завданням є створення спеціальної бюджетної програми, яка б компенсувала вітчизняним ЗВО витрати на акредитацію та розвиток внутрішніх систем забезпечення якості освіти.

Також актуальним є вирішення питань оптимізації вартості процедури акредитації та укрупнення освітніх програм.

Необхідно також передбачити кошти в бюджеті Національного агентства для забезпечення стабільності роботи спеціального програмного забезпечення, яке було створене та оновлювалося за фінансової підтримки міжнародних донорів, адже стабільна робота електронної системи стає особливо актуальною в умовах пандемії COVID-19.

3. Необхідність подальшого вдосконалення методології акредитації

Зумовлена як проблемами, що були виявлені протягом першого року роботи, так і змінами до Закону України “Про вищу освіту” (право на запровадження міждисциплінарних освітніх програм, дуальна форма здобуття вищої освіти та ін.). Процес оцінювання якості освітніх програм, незважаючи на значну роз’яснювальну роботу, усе ще лишається не до кінця зрозумілим і однозначним для закладів вищої освіти. Є випадки різного трактування виконання окремих вимог і критеріїв закладами вищої освіти, експертами та членами галузевих експертних рад.

4. Наявність правової колізії у законодавстві щодо оплати праці за проведену акредитаційну експертизу тим експертам, які потрапляють під дію частини першої статті 3 Закону України “Про запобігання корупції”

Відповідно виникає загроза неможливості проведення акредитації освітніх програм у вищих військових навчальних закладах (зкладах вищої освіти із специфічними умовами навчання).

5. Відсутність нормативно-правових актів, передбачених у тому числі Законом України “Про вищу освіту”, які регулюють складові системи забезпечення якості вищої освіти, що сповільнює її подальший розвиток

Нині відсутні нормативно-правові акти, передбачені законодавством, зокрема порядок присудження наукових ступенів спеціалізованими вченими радами закладів вищої освіти (наукових установ) (пункт 8 частини першої статті 18 Закону України “Про вищу освіту”) із встановленими вимогами до рівня кваліфікації здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти; порядок скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня (частина шоста статті 6 Закону України “Про вищу освіту”),

положення про акредитацію незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, порядок інституційної акредитації.

б. Уточнення організаційно-правового статусу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

Національним агентством з питань запобігання корупції 28 травня 2020 року було внесено припис № 32-07/1/92 щодо внесення змін у Постанову Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 244 та від 05.12.2018 № 1029, в якому була зазначена наявність правової колізії щодо визначення статусу Національного агентства. Зокрема, було вказано на невідповідність Постанови Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 244 “Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти” вимогам Законів України “Про центральні органи виконавчої влади” та “Про державну службу”, а також невиконання вимог Закону України “Про запобігання корупції”.

З цього приводу учасники слухань зазначають, що вищевказана Постанова Кабінету Міністрів України була розроблена на основі Закону України “Про вищу освіту”, який визначає статус та засади діяльності Національного агентства як “постійно діючого колегіального органу, уповноваженого цим Законом на реалізацію державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти” (стаття 17 Закону). Також згідно з частиною третьою статті 19 Закону України “Про вищу освіту” до складу Національного агентства не можуть входити державні службовці.

Міністерство юстиції України у своєму листі до Міністерства освіти і науки України від 04.06.2020 р. № 24610/7476-4-20/22.1.2 зазначило, що Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти не належать до центральних органів виконавчої влади, тому його діяльність не регулюється Законом України “Про центральні органи виконавчої влади”.

Також Конституційним Судом України не було визнано неконституційними норми законодавства у сфері освіти, на основі яких було прийнято Постанову Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 244 “Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти”. Отже, відсутні правові підстави вважати, що зазначений підзаконний нормативний акт суперечить будь-яким законам України.

Учасники слухань звертають увагу на те, що відповідно до підпункту 10 пункту 1 частини першої статті 12 Закону Національне агентство з питань запобігання корупції має право звертатися до суду із позовами (заявами) щодо визнання незаконними нормативно-правових актів, виданих (прийнятих) з порушенням встановлених цим Законом вимог та обмежень. Таким чином, зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 244 можуть бути внесені лише після відповідного рішення суду про визнання незаконним цього нормативно-правового акту як такого, що прийнятий з порушенням вимог та обмежень, встановлених Законом України “Про запобігання корупції”, або ж після внесення Верховною Радою України змін до законів України “Про освіту” та “Про вищу освіту” в частинах, що стосуються статусу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Водночас учасники слухань звертають увагу на наявність колізії в освітньому законодавстві щодо визначення організаційно-правового статусу Національного агентства. Зокрема, відповідно до Закону України “Про освіту” та Закону України “Про вищу освіту” Національне агентство належить до системи органів управління вищою освітою (стаття 62 Закону України “Про освіту”) та наділено повноваженнями з реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти стаття 17 Закону України “Про вищу освіту”).

Під час розв’язання проблеми щодо уточнення організаційно-правового статусу Національного агентства критично важливим є збереження незалежності цієї інституції в контексті виконання Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, та Рекомендацій Європейського Парламенту і Ради від 15 лютого 2006 року про подальшу європейську співпрацю у сфері забезпечення якості вищої освіти (№2006/143/ЄС), де наголошується на розвитку незалежних акредитаційних агенцій. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти передбачають гарантовану офіційними документами незалежність агенцій, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості вищої освіти, від урядів, закладів вищої освіти та інших організацій стейкхолдерів у питаннях організації діяльності, відбору експертів і прийняття рішень. Такий підхід дозволить дотриматись принципів та умов членства в Європейській асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ENQA), де незалежність акредитаційного агентства є підставою для визнання такого агентства в Європейському просторі вищої освіти, іншими державами, їхніми агентствами та міжнародними асоціаціями, а також сприятиме визнанню якості вищої освіти України і вітчизняних документів про вищу освіту в інших країнах світу та міжнародній академічній мобільності.

7. Складний організаційний процес здійснення оплати процедур із акредитації освітніх програм

Оскільки акредитація освітньої програми є умовою для видачі документу про вищу освіту її здобувачам, що фактично робить акредитацію обов’язковою, заклади вищої освіти (наукові установи) проходять процедури публічних закупівель відповідно до Закону України “Про публічні закупівлі”. Така формальна процедура вимагає залучення додаткових ресурсів закладів вищої освіти та часто призводить до затримок з оплатою зазначених послуг. Як наслідок, це спричиняє короткострокову відсутність коштів для вчасного виконання Національним агентством своїх фінансових зобов’язань, у тому числі перед особами, які залучені до проведення акредитаційних процедур. Зазначене питання потребує вдосконалення процедур з метою спрощення для закладів вищої освіти (наукових установ) організаційних заходів, пов’язаних з акредитацією освітніх програм.

Учасники слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій констатують необхідність оновлення законодавчої бази в частині регулювання функціонування системи забезпечення якості вищої освіти; підготовки відповідних змін до Закону України “Про освіту”, Закону України

“Про вищу освіту”, Закону України “Про запобігання корупції”, а також наголошують на важливості розв’язання деяких актуальних проблем у проведенні акредитації освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та діяльності Національного агентства.

Враховуючи вищезазначене, учасники слухань рекомендують:

1. Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій

1.1. Протягом п’ятої сесії IX скликання підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України:

- проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про запобігання корупції” з метою забезпечення можливості оплати праці представників *вищих військових навчальних закладів (закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання)*, які беруть участь в акредитаційній експертизі;

- проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі”, яким передбачити зміни в частині закупівель послуг, які надаються Національним агентством, що дозволить спростити закладам вищої освіти (науковим установам) організаційні заходи, пов’язані з акредитацією освітніх програм;

- проект Закону України “Про академічну доброчесність”.

1.2. Розглянути питання необхідності внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” в частині норм, що стосуються формування складу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з метою забезпеченням збалансованого інституційного та галузевого представництва (частина друга статті 19).

1.3. Вивчити питання необхідності внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” в частині норм, що стосуються інституційної акредитації закладу вищої освіти з врахуванням практики країн, що входять до єдиного Європейського простору вищої освіти.

2. Кабінету Міністрів України:

2.1. Розробити зміни до Бюджетного кодексу України в частині запровадження правового механізму покриття витрат за акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.

2.2. Передбачити в Державному бюджеті на 2022 рік та наступні роки відповідні кошти для покриття витрат за акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, у розмірі 100 відсотків, у разі ухвалення Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти рішення про акредитацію освітньої програми та наявності на освітній програмі економічно доцільної кількості здобувачів вищої освіти, які навчаються за державним замовленням.

2.3. Передбачити в Державному бюджеті України на відповідний рік окрему бюджетну програму для фінансування діяльності Національного агентства із

забезпечення якості вищої освіти, у тому числі передбачити кошти для забезпечення стабільності роботи спеціального програмного забезпечення, та визначити Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти головним розпорядником цих бюджетних коштів.

2.4. Розробити та затвердити порядок відшкодування закладам вищої освіти різного підпорядкування, витрат за акредитацію освітніх програм.

2.5. Реалізувати процедуру щорічного оновлення переліку іноземних акредитаційних агентств чи агентств забезпечення якості вищої освіти, чії сертифікати про акредитацію освітніх програм визнаються в Україні.

2.6. Розробити та затвердити нормативно-правову базу, необхідну для функціонування незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти як складника системи забезпечення якості вищої освіти України.

3. *Міністерству освіти і науки України:*

3.1. Внести зміни до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 року № 977, спрямовані на уточнення параметрів проведення акредитаційної процедури та формування вартості процедури акредитації, врахування особливостей реалізації міждисциплінарних, узгоджених освітніх програм, освітніх програм, що передбачають застосування дуальної форми здобуття вищої освіти, освітніх програм, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, закладах вищої духовної освіти, а також врахування особливостей проведення акредитаційної процедури в дистанційній або змішаній формі в умовах пандемії COVID-19 (чи інших непередбачуваних обставин).

3.2. Забезпечити умови для прискорення розвитку мережі незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти за професійним спрямуванням відповідно до Стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG), зокрема розробити положення про акредитацію незалежних установ.

3.3. Забезпечити умови для запровадження механізму інституційної акредитації закладів вищої освіти, зокрема затвердити порядок проведення інституційної акредитації закладів вищої освіти.

3.4. Вжити заходів з метою запровадження щорічного Національного опитування студентів/випускників щодо задоволення якістю наданих освітніх послуг.

4. *Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти:*

4.1. Продовжити інформаційну роботу з поширення навчально-методичних матеріалів та кращих практик українських закладів вищої освіти (наукових установ) з метою розвитку систем внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

4.2. Вжити заходів щодо поліпшення якісного складу і продовження реалізації програм навчання експертів і членів галузевих експертних рад для підвищення ефективності проведення акредитаційної експертизи освітніх програм та уникнення конфліктних ситуацій при її здійсненні й оцінюванні результатів галузевими експертними радами та членами Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

4.3. Підготувати проєкт змін до “Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти”, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 року № 977, з метою уточнення параметрів проведення акредитаційної процедури та формування вартості процедури акредитації, врахування особливостей реалізації міждисциплінарних, узгоджених програм, освітніх програм, що передбачають застосування дуальної форми здобуття вищої освіти, а також проведення акредитаційної процедури в дистанційній або змішаній формі в умовах пандемії COVID-19 (чи інших непередбачуваних обставин).

4.4. Привести кошторис витрат на проведення акредитаційних процедур у відповідність із чинним законодавством про обрахунок витрат на оплату праці (зокрема за цивільно-правовими договорами) виходячи із прожиткового мінімуму забезпечивши прозорий механізм визначення вартості всієї процедури та кожного її компоненту.

4.5. Розглянути можливість спільної акредитації освітніх програм, що реалізуються в межах однієї спеціальності на першому та другому рівнях вищої освіти.

4.6. Підготувати проєкт порядку проведення інституційної акредитації закладів вищої освіти.

4.7. Для визнання Національного агентства в Європейському просторі вищої освіти шляхом членства в Європейській асоціації забезпечення якості (ENQA) (включення в Європейський реєстр забезпечення якості, EQAR) вжити заходів щодо забезпечення якості діяльності агентства відповідно до ЄСР.

4.8. Оприлюднити на сайті процедуру формування експертних груп для проведення акредитаційної експертизи.

Голова Комітету

Сергій Бабак